

УДК 365.28:342.78

Діана БОЛИСТОВСЬКА,

здобувач Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук **Кирдан Богдан**

ДЕЯКІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ЖИТЛА ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ Й ОСІБ, ЖИТЛО ЯКИХ ВТРАЧЕНО У ЗВ'ЯЗКУ З ВІЙСЬКОВИМИ ДІЯМИ

Наша країна вже більше як півроку перебуває в умовах воєнного стану. Тому актуальним є питання про надання житла для внутрішньо переміщених осіб, адже терени нашої держави постійно перебувають під обстрілами та ракетними ударами.

В національному законодавстві існує певний перелік нормативно-правових актів, які регулюють питання надання житла для ВПО наприклад: Ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», передбачає наступні положення для можливої реалізації ВПО свого права на житло ВПО (Закон України № 1706-VII від 20.10.2014): держава зобов'язується надати належні умови для розміщення ВПО тимчасово чи у довгостроковій перспективі; ВПО мають право на оплату вартості комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу в місцях розміщення ВПО за відповідними тарифами.

Розглянемо детальніше процес надання тимчасового житла для ВПО. Дане питання регулюється постановою Кабінету Міністрів України № 422 [2]. Строки проживання чітко визначені, та дорівнюють одному року, з передбаченою можливістю продовження цього строку (ст. 5 Постанови.). Також, як ми вже відзначили, для ВПО може надаватися соціальне житло, що, згідно Закону України «Про житловий фонд соціального призначення», означає – житло всіх форм власності (крім соціальних гуртожитків) із житлового фонду соціального призначення, що безоплатно надається громадянам України, які потребують соціального захисту, на підставі договору найму на певний строк [1]; Також ця процедура може здійснюватися на підставі довіреності. Отже, ми говоримо вже про договір, який укладається відповідно о типового договору, тобто внутрішньо переміщена особа повинна платити за оренду, що відрізняється від тимчасового житла.

Одна з проблем, яку виділило Управління Верховного комісара ООН з прав людини на доповіді щодо ситуації з правами людини в Україні є те, що деякі внутрішньо переміщені особи не мають доступу до державної соціальної підтримки, як-от житлові субсидії, тому що вони не укладали формальних договорів оренди зі своїми орендодавцями, як того

вимагає законодавство України, адже останні зазвичай не бажають укласти контракти з ВПО. У зв'язку з чим ці особи будуть змушені повернутися на контрольовані озброєними групами території у зв'язку з підвищенням тарифів на комунальні послуги, які вони не можуть оплачувати через обмежений доступ до засобів існування [3, с. 36]. Після цього в Україні стартувало безліч програм по наданню житла для внутрішньо переміщених осіб. Головною вимогою до всіх програм є те, що мігранти не повинні володіти нерухомим майном на підконтрольній території, але наявність будинків, квартир тощо на окупованій території дозволяється. Благодійний фонд «Право на захист» у своїх дослідженнях структурував можливості для переміщених осіб придбати або отримати оселю (2021). 32 Програма «Доступне житло» за її умовами держава оплачує 50 % вартості купівлі квартири у новобудові, решта 50 % покриваються ВПО. Для покриття своєї частки мігрант може використовувати пільгову іпотеку. Що стосується фінансування: державний бюджет на 2021 рік не передбачає коштів на програму «Доступне житло». Водночас проект продовжується, але за рахунок власних коштів Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву.

Отже, в нашій країні існує декілька способів отримання житла: 1) отримання тимчасового житла; 2) отримання соціального житла; 3) отримання житла за програмою «Доступне житло», проте й існують певні перешкоди, такі як: відсутність дієвого механізму реалізації вказаного права, можливість оренди житла у приватних власників квартири, певна відсутність вільних квартир та інші.

Список використаних джерел

1. Житло для ВПО: Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. URL: <https://www.minre.gov.ua/rubric/zhytlo-dlya-vpo>.

2. Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання та Порядку надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання та Порядку надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2004 № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-2004-%D0%BF#Text>.

3. Доповідь щодо ситуації з правами людини в Україні 16 листопада 2016 р. 15 лютого 2017 р. *Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних націй з прав людини*: URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Countries/UA/UARep17th_UKR.pdf.